

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

**Випуск 13 (56)
Частина I**

Заснований в 1996 році

Рівне – 2016

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 13 (56). Частина I. — Рівне: РДГУ, 2016. — 175 с.

Збірник наукових праць підготовлено за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Становлення і розвиток особистості людини як суб'єкта власного життя» (до 70-ліття з дня народження С.Пальчевського), організованої Управлінням освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації, Рівненським державним гуманітарним університетом і Рівненським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти 10-11 березня 2016 року та містить статті з питань освітнього середовища в ретроспективі та сьогоденні, соціалізації особистості в контексті парадигми життєтворчості та проблем, реалій і перспектив педагогічного менеджменту.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних працівників, вихователів та вчителів, викладачів та студентів вищих навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкоровайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробйов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Войтович Ігор Станіславович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету);

Сверлюк Ярослав Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 31.03.2016 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10.2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 10 — 5.
2016

© Рівненський державний гуманітарний університет,

підготовки, відповідних завдань ППФП, а також добору відповідних видів спорту, їх елементів та фізичних вправ для ППФП, розробили практичні рекомендації для конкретних робітничих професій.

Рекомендації з ППФП для різних робітничих професій розроблені за концепцією В.А. Кабачкова та С.А. Полюєвського, починаючи з 1971 р., були включені до усіх програм з фізичного виховання учнів навчальних закладів професійно-технічної освіти та стали теоретико-методичною основою професійно спрямованого фізичного виховання у підготовці фахівців робітничих професій.

Отже, фізичне виховання учнів навчальних закладів системи профтехосвіти України у досліджуваній історичній період базувалося на відповідних організаційно-диференційованих та особистісно-зорієнтованих психолого-педагогічних технологіях, які були побудовані з урахуванням вікових особливостей розвитку означеної категорії осіб. Саме це надавало можливість отримувати позитивні результати в процесі формування фізичної підготовленості майбутніх кваліфікованих працівників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кабачков В.А. Профессиональная направленность физического воспитания в ПТУ / В.А. Кабачков, С.А. Полюевский. – М.: Высшая школа, 1991. – 222 с.
2. Кабачков В.А. Профессионально-прикладная физическая подготовка учащихся в средних ПТУ: метод. пособие / В.А. Кабачков, С.А. Полюевский. – М.: Высш. школа, 1982. – 176 с. – (Проф.-техн. образование).
3. Комплексная программа физического воспитания учащихся средних профтехтехнических училищ / Госком СССР по проф.-тех. образованию, Центральный совет ВДСО «Трудовые резервы». – М., 1986. – 72 с. [Научная педагогическая библиотека имени К.Д. Ушинского арх. № 86-1864-21 377.1-12 К-637].
4. Присяжнюк С.І. Фізичне виховання: навч. посібник для студ., викладачів та мед працівників кафедр фіз. вих. аграрних вищ. навч. закладів / С.І. Присяжнюк; МОН України. Нац. аграр. ун-т. – К.: ЦУЛ, 2008. – 502 с.
5. Программа физического воспитания учащихся городских и сельских профессионально-технических училищ (с рекомендациями по профессионально-прикладной физической подготовке) / Гос. ком. СМ СССР по проф. – тех. образованию, Центр. совет ВДСО «Трудовые резервы». – М.: Трудовые резервы, 1971. – 166 с. [Научная педагогическая библиотека имени К.Д. Ушинского арх. №942295 / 377.1 П 784].
6. <http://ur.sportufo.ru/trudrezervy.html>. (сайт державного громадського фізкультурно-спортивного об'єднання «Ю.Р.»). – Назва з екрану.
7. <https://ru.wikipedia.org> (сайт електронної енциклопедії). – Назва з екрану.

ВАДИМ ВЛАДИМИРОВИЧ КОВАЛЬ, ВАДИМ ВАДИМОВИЧ КОВАЛЬ. ПРОФЕСИОНАЛЬНО-ПРИКЛАДНА ФИЗИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВКА УЧАЩИХСЯ ПРОФТЕХУЧИЛИЩ: ИСТОРИЧЕСКИЙ ОПЫТ И СОВРЕМЕННЫЕ УСЛОВИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ

Резюме. Проанализированы исторические и теоретические основы развития физического воспитания квалифицированных рабочих в Украине и определена специфика физического воспитания в профессионально-технических учебных заведениях, связанная с профессиональной направленностью и возрастными особенностями развития учащихся.

Ключевые слова: физическое воспитание, профессионально-направленная физическая подготовка, профессионально-прикладная физическая подготовка.

VADYM VOLODYMYROVYCH KOVAL, VADYM VADYMOVYCH KOVAL. PROFESSIONALLY-APPLIED PHYSICAL TRAINING OF THE VOCATIONAL SCHOOLS STUDENTS: HISTORICAL EXPERIENCE AND MODERN TERMS OF USAGE

The summary. The historical and theoretical backgrounds of the qualified workers' physical education in Ukraine are analysed. The specifics of physical education in vocational schools connected with professional orientation and age peculiarities of students' development is determined.

Key words: physical education, vocational-oriented physical training, professionally-applied physical conditioning.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф., дійсний член АПСН С.В. Лісова.

Одержано редакцією 02.02.2016 р.

УДК: 378.091.2

З.М. ШЕВЦІВ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Резюме. У статті обґрунтовано теоретичні засади визначення інклюзивної педагогіки, визначено її категорії та завдання. Розкрито умови, які забезпечують інклюзивну діяльність вчителя початкових класів, визначено функції та напрями соціально-педагогічної діяльності, дано характеристику дітей з особливими освітніми потребами.

Ключові слова: інклюзивна педагогіка, соціально-педагогічна діяльність, діти з особливими освітніми потребами.

© З.М. Шевців, 2016

Постановка проблеми. У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року підкреслюється про необхідність розширення практики інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами у системі загальної освіти. Для практичного здійснення інклюзивної освіти необхідно розв'язати ряд проблем, пов'язаних не лише з матеріальною базою школи і з неготовністю вчителів здійснювати свою професійну діяльність у нових умовах, але й підготовкою студентів до виконання соціально-педагогічної діяльності в умовах інклюзивного навчання. Нова парадигма навчання в освіті – інклюзивне навчання, як інноваційна форма, потребують визначення наукового-методичного апарату її забезпечення та реалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблеми залучення дітей з особливими освітніми потребами до навчання в загальноосвітніх закладах присвячені праці В. Авілова, Віт.Бондара, І. Демченко, О. Євтухової, В. Зарецького, І. Іванової, Н. Козлова, А. Колупасової, І. Купрієвої, В. Ляшенко, О. Мартинчук, Ю. Найди, В. Синьова, О. Столяренко, Н. Судакової, О. Таранченко, Є. Чайковського та ін. Розробку форм і методів соціально-педагогічної діяльності у галузі соціальної педагогіки обґрунтовували О. Безпалько, І. Зверева, А. Капська, Л. Міщик, А. Мудрик, С. Пальчевський, З. Шевців та ін., а соціально-педагогічну діяльність вчителя початкової школи – О. Будник, С. Литвиненко, О. Мартинчук та ін..

Не зважаючи на вагомий внесок науковців і практиків у розв'язання проблеми підготовки професійних фахівців до навчання і виховання дітей з дефектами у спеціальних школах, підготовка вчителя початкових класів до виконання соціально-педагогічної діяльності в умовах інклюзивного навчання потребує подальшого вивчення. При цьому, вищі навчальні заклади не забезпечені підручниками з інклюзивної педагогіки, а викладачі не володіють технологіями підготовки студентів до роботи в умовах інклюзивної освіти. Оптимізувати формування професійної компетентності студентів у період їх навчання, сприяє упровадження навчальної дисципліни «Основи інклюзивної педагогіки», навчально-методичного забезпечення до якої ще бракує.

Мета статті – визначити сутність інклюзивної педагогіки, розкрити її основні категорії, визначити завдання.

Виклад основного матеріалу. Інклюзія (від лат. – введення, включення, приєднання), на відміну від інтеграції, означає навчання дітей не лише з обмеженими можливостями здоров'я, а й іншими відмінностями, несхожістю, унікальністю і неповторністю, а термін «діти з особливими освітніми потребами» використовується до усіх дітей, чий освітні потреби залежать від різної фізичної чи розумової недостатності.

Основою підготовки майбутніх вчителів початкових класів до діяльності з дітьми, котрі мають різний рівень психофізичного розвитку, має виступати наука про мистецтво виховання – інклюзивна педагогіка. В існуючих довідниках із загальної, соціальної та спеціальної педагогіки, термін «інклюзивна педагогіка» ще не визначений, однак, у науковий обіг уводяться визначення і трактування її сутності. Зокрема, Віт. Бондар визначає інклюзивну педагогіку як «галузь педагогічної науки, що вивчає закономірності психічного розвитку дитини, причини виникнення порушень у її розвитку й поведінці, розробляє шляхи і засоби їх подолання» [2], І. Демченко – як «новітню галузь знань теорії та практики навчання і виховання дітей та молоді з особливими освітніми потребами зі своїми ровесниками з типовим розвитком у загальноосвітніх та професійних закладах ...» [6]. Проте вважаємо, що названі визначення інклюзивної педагогіки неповні, адже педагогіка покликана теоретично узагальнювати факти, виявляти причини і передбачати їх розвиток.

Обґрунтовуючи сутність терміну «інклюзивна педагогіка», вважаємо за потрібне звернути увагу на те, що залучаючи дітей з особливими освітніми потребами на навчання у загальноосвітній школі, необхідно для цього створити умови аби зробити навчально-виховний процес комфортним для усіх його учасників.

Суб'єктом вивчення інклюзивної педагогіки є «дитина з обмеженими освітніми потребами (ООП) - фізична особа, яка має дефекти у фізичному і (або) психологічному розвитку, підтвержені психолого-медико-педагогічною комісією (ПМПК), що перешкоджають отриманню освіти без створення спеціальних умов»; особистість дитини з її індивідуальними можливостями до навчання, які виникають у наслідок первинного дефекту здоров'я, несвоєчасного раннього втручання у виховання дитини, що породжує виникнення вторинних дефектів. *Вторинні дефекти* заважають як навчанню, так і соціальній адаптації, у наслідок чого виникає педагогічна занедбаність, розлади емоційно-вольової сфери і поведінки. Відповідно, дітьми з особливими освітніми потребами вважаються діти-інваліди, діти з незначними порушеннями здоров'я, діти з соціальними проблемами, обдаровані діти [7].

Для визначення сутності інклюзивної педагогіки звернемося до категорій, які широко трактуються провідними вченими та практиками, як окремі поняття:

«інклюзивна освіта – це процес і результат навчання учнів з особливостями розвитку в загальноосвітньому середовищі за спеціальними програмами, творчо адаптованими методами й методиками викладання» [2]. Отримати освіту, як дітям з обмеженими освітніми потребами, так і нормативним дітьми, з якими вони навчаються в одному класі, можливо за умови дотримання сукупності умов, які можна розділити на педагогічні, психологічні та соціальні. Педагогічні умови включають у себе використання освітніх модифікованих програм, адаптованих методів навчання і виховання, спеціальних технічних засобів навчання колективного та індивідуального користування, надання послуг асистента (помічника), який надає необхідну технічну допомогу, проведення групових та індивідуальних корекційних занять, забезпечення командного підходу у навчанні. Визначення можливості навчання таких дітей і вибору навчального закладу із системи освіти України відбувається на основі висновку ПМПК, який носить рекомендаційний характер, остаточне рішення про форму навчання приймають батьки. Тобто, діти мають можливість отримати освіту за місцем проживанням та обрати той

навчальний заклад, який оптимальний для її корекції, реабілітації та оволодіння навчальним матеріалом, визначеним Державним стандартом початкової загальноосвітньої школи і отримати атестат установленого зразка. Психологічні умови передбачають створення толерантного, емоційно наповненого освітнього середовища, використання стимулів, котрі підвищують пізнавальну активність молодших школярів в інклюзивному класі, виявлення особливостей характеру у дітей з особливими освітніми потребами, причин утруднення у здійсненні пізнавальної діяльності, спілкування і взаємодії в колективні молодших школярів. Соціальні умови – це умови, які забезпечать доступ до школи і пристосування шкільних приміщень до потреб дітей з особливостями освітніми потребам, надання усіх видів допомоги, передбачених законодавством, а також додаткової допомоги, яка може знадобитися їм для забезпечення успішності процесу навчання;

«інклюзивне навчання – індивідуалізована система навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах масової загальноосвітньої школи за місцем проживання» [7]. Інклюзивне навчання передбачає запровадження індивідуально-диференційованого підходу до усіх учнів, застосування індивідуальних навчальних планів (ІНП) до школярів з особливими освітніми потребами та розробки і впровадження індивідуального плану розвитку (ІПР). За визначення Віт. Бондара, інклюзивне навчання є соціально-педагогічним феноменом [2], оскільки процес навчання в умовах інклюзивного навчання носить корекційно-розвивальний характер, яке здійснює команда фахівців. Корекційну допомогу вчителів початкових класів у навчальному процесі виконує завдяки соціально-педагогічній діяльності як «різновиду професійної діяльності, яка спрямована на створення сприятливих умов соціалізації, всебічного розвитку особистості, задоволення її соціокультурних потреб або відновлення соціально схвалених способів життєдіяльності людини» [9]. При цьому він повинен володіти усіма напрямками соціально-педагогічної діяльності: профілактика; діагностика; робота з девіантними, обдарованими дітьми і співпраця з сім'єю; робота в умовах інклюзивної освіти, виконувати при цьому посередницьку, охоронно-захисну, корекційну, компенсуючу, психотерапевтичну функції [3, 9]. Отже, спектр функцій соціально-педагогічної діяльності розширився, тому майбутніх учителів початкових класів необхідно готувати до квазіпрофесійної діяльності. При цьому виокремлюється особливий вид діяльності – «інклюзивна діяльність – це новий освітній вид діяльності, регламентований відповідною нормативно-правовою базою інклюзивної освіти, змістом якого є залучення осіб з особливими потребами в соціальне життя, в умови загальноосвітніх, позашкільних навчально-виховних та оздоровчо-виховних закладів, а результатом якого є прагнення і здатність фахівців високого рівня готовності вносити позитивні зміни для кожного учасника цього виду діяльності» [5];

«інклюзивне виховання – цілеспрямований розвиток кожної зростаючої особистості, незалежно від рівня психофізичного розвитку, як неповторної людської індивідуальності в умовах інклюзивного суспільства» [1], «самовиховання – систематична і цілеспрямована діяльність особистості, орієнтована на формування і вдосконалення її позитивних якостей та подолання негативних» [4]. Основою самовиховання дитини з обмеженими освітніми потребами є філософія екзистенціалізму, завдяки якій кожна людина є єдиною в своєму роді, неповторною і вільною особистістю, яка «обирає» і «будує» сама себе, своє життя. Саме така філософська течія в сучасній освіті сприяла розробці нової моделі навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами, за якої кожна особистість мала б можливість свободу вибору [8].

Узагальнивши сутність категорій, дійшли висновку, що вони відображають понятійний апарат інклюзивної педагогіки, який розкриває сутність реальних явищ, теоретичні і практичні питання, котрі дозволяють зрозуміти закономірності навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання у загальноосвітній школі. Таким чином, є підстави вважати, що інклюзивна педагогіка – це галузь системи педагогічних наук, тому що вона, по-перше, має свій предмет дослідження, по друге, має понятійний апарат, по третє – професійний вид діяльності.

Отже, інклюзивна педагогіка – це галузь системи педагогічних наук, яка вивчає процес спільного навчання і виховання нормативних учнів і учнів з особливими освітніми потребами у спеціально створених умовах загальноосвітнього навчального закладу. *Предметом* інклюзивної педагогіки є процес професійної діяльності уповноважених державою фахівців, спрямований на спільне навчання, виховання і розвиток школярів в умовах інклюзивної освіти. Найважливішими категоріями інклюзивної педагогіки є інклюзивне виховання, інклюзивне навчання, інклюзивна освіта і самовиховання.

Завданнями інклюзивної педагогіки є: – визначення категорій учнів з особливостями розвитку; – виявлення найоптимальніших організаційних форм успішного навчання учнів з різними пізнавальними можливостями; – розробка змісту освіти, варіантів навчання й можливостей переходу від одного варіанта до іншого; – визначення віку, в якому найдоцільніше включати дітей до загальноосвітнього простору; – з'ясування індивідуальних особливостей інтеграції учнів і пошук можливих шляхів запобігання проблемам і труднощам їх залучення до участі в навчальному процесі загальноосвітньої школи [2]; – розробка нових методів та засобів навчання і навчального обладнання; – підготовка підручників і посібників; – підготовка вчителів загальноосвітніх шкіл до виконання соціально-педагогічної діяльності та її функцій; – формування професійної компетентності вчителів у сфері спільного навчання і виховання дітей з різними типовими розладами.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Сучасна система підготовки вчителя початкових класів до навчання молодших школярів в умовах інклюзивної школи потребує спеціального підручника – інклюзивної педагогіки. Інклюзивна педагогіка – це галузь системи педагогічних наук, яка вивчає спільне навчання і виховання нормативних учнів і учнів з особливими освітніми потребами в спеціально створених умовах загальноосвітнього навчального закладу, категоріями якої є інклюзивне виховання, інклюзивне навчання, інклюзивна освіта і

самовиховання. Основним завданням інклюзивної педагогіки є розробка нових форм, методів та засобів навчання, навчального обладнання, формування професійної компетентності вчителів у сфері спільного навчання і виховання дітей з різними типовими розладами та ін. Перспективи подальших розробок стосуються розкриття змісту, форм і методів навчання і виховання молодших школярів в умовах інклюзивної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко В.О. Інклюзивна освіта: до питання визначення поняття та особливостей її запровадження / В.О. Бойко // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – №4. – С. 7-11.
2. Бондар В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен / В. Бондар // Рідна школа. – 2011. – №3 (березень). – С.10-14.
3. Будник О.Б. теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до соціально-педагогічної діяльності: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04 / Олена Богданівна Будник. Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2015. – 552 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посіб. / Н.П. Волкова. – К.: Академвидав, 2009. – 616 с.
5. Гордійчук О.Є. Науково-методична робота як складова професійної підготовки майбутніх вчителів початкових класів до інклюзивної діяльності [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http:// 45.pdf Adobe Acrobat Document](http://45.pdf Adobe Acrobat Document). – Назва з екрану.
6. Демченко І.І. Сутність поняття «інклюзивна педагогіка» [Електронний ресурс] / І.І. Демченко. – Режим доступу: http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/902/1/INKLUS_PEDAGOGIKA_tesy.pdf. – Назва з екрану.
7. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: [монографія] / А.А. Колупаєва. – К.: «Саміт-Книга», 2009. – 272 с.: іл. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
8. Мартинчук О.В. сучасні вимоги до професійної діяльності вчителя початкової школи в умовах інклюзивного навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua>. – Назва з екрану.
9. Шевців З.М. Основи соціально-педагогічної діяльності. навч. посіб. / З.М. Шевців. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.

З.М. ШЕВЦІВ. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИНКЛЮЗИВНОЙ ПЕДАГОГИКИ

Резюме. В статье обоснованы теоретические основы к определению инклюзивной педагогики, определены ее категории и задачи. Раскрыты условия обеспечения инклюзивной деятельности учителя начальных классов, определены функции и направления социально-педагогической деятельности, дана характеристика детей с особыми образовательными потребностями.

Ключевые слова: инклюзивная педагогика, социально-педагогическая деятельность, дети с особыми образовательными потребностями.

Z.M. SHEVTSIV. THEORETICAL FOUNDATIONS OF INCLUSIVE EDUCATION

The summary. In Article determined Theoretical Bases for the Determination of inclusive pedagogy, established categories and tasks. Disclosed conditions for inclusive activities of primary school teachers, functions and areas of socio-educational activities, characteristic of children with special educational needs.

Key words: inclusive education, social and educational activities, children with special educational needs.

Рекомендовано до друку.
Д-р. пед. наук, проф. Г.П. Коваль.
Одержано редакцією 03.02.2016 р.

УДК: 378. 147. 016: 81' 243

Н.В. ОСІПЧУК

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Резюме. У статті проаналізовано сучасний стан розвитку іншомовної освіти у країнах Європейського Союзу. Розглянуто основні інституції Ради Європи, які відповідають за мовну політику. Визначено шляхи реформування навчання іноземних мов в Україні в рамках загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

Ключові слова: іншомовна освіта, Загальноєвропейські Рекомендації, мультилінгвізм, мовна політика, міжкультурна компетенція.

Постановка проблеми. Система іншомовної освіти України на початку третього тисячоліття потребує модернізації в рамках європейських стандартів. Основними причинами удосконалення системи іншомовної освіти є соціально-економічні фактори і проблема інтеграції до європейської спільноти. Одним із найважливіших і пріоритетних завдань Європейського співтовариства стало завдання створення спільного мовного простору, що призвело до дій офіційних та громадських міждержавних національних організацій та об'єднань щодо вирішення проблеми навчання мов на всіх рівнях освіти, формування міжкультурного підходу, в основу якого покладено формування у молоді готовності до практичного використання мови в міжнародному та міжетнічному спілкуванні.

© Н.В. Осіпчук, 2016

ЗМІСТ

Малафійк І.В. Життя як спалах зірки.	3
Оксенюк О.В. Імпресинги творчої лабораторії освітології С. Пальчевського.	5
Белова С.А. Шляхи гуманізації навчально-виховного процесу у Бременській педагогічній школі початку ХХ ст.	8
Дзюбишина Н.Б. Естетичне виховання учнів в експериментальних школах міжвоєнної Чехословаччини.	11
Яроцук Л.Г. Моніторингові дослідження в Європі як сучасний метод діагностики знань.	14
Левчук І.Б. Просвітницькі аспекти благодійницької діяльності православних братств Волині 2 пол. ХІХ – поч. ХХ ст.	19
Ваколюк А.М. Особливості фізичного виховання школярів у педагогічній діяльності А. Макаренка.	22
Толкова Т.М. Досвід функціонування дослідницьких університетів Сполучених Штатів Америки.	25
Біліченко П.Г. Етапи просвітницької діяльності родини українських меценатів Терещенків.	28
Марчук О.О. Основні напрями діяльності Волинського гімнастичного товариства „Сокіл” на початку ХХ століття.	30
Сорочинська Т.А. Сучасна концепція філософії освіти в Україні.	33
Шикла Р.Р. Музейна педагогіка: розуміння основних наукових дефініцій майбутніми вчителями в галузі природознавства.	36
Мельник О.В. Освітня діяльність Миколи Ковальського (друга половина 1990-их – середина 2000-их років).	38
Солодовник А.О. Генезис поняття освітнього середовища у педагогічній думці України (20-і рр. ХХ - початок ХХІ століття).	42
Чижик Т.Г. Проблема визначення параметричних характеристик розвитку учнів загальноосвітніх шкіл.	48
Шелюк Г.В. Роль журналу “Церковно-приходская школа” в розвитку початкових шкіл духовного відомства.	51
Мосієвич Ю.О. Прогресивні тенденції розвитку польської освіти Волинської губернії другої половини ХІХ – початку ХХ ст.	54
Чередняк Ю.М. Роль Б. Н. Мітюрова у розвитку персоналістичного напрямку в історії педагогіки.	57
Паламарчук Л.Б. Соціокультурні знання як гуманістичне підґрунтя вивчення географії.	61
Калаур С.М. Обґрунтування доцільності розробки системи професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до розв’язання конфліктів.	64
Петрук Л.П. Народні традиції як засіб соціалізації особистості у педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського.	69
Мартинюк Л.В. Музична слухацька діяльність учнів підліткового віку.	72
Маліновська Н.В. Особливості організації мовленнєвого спілкування дітей з різними освітніми можливостями в умовах спільного навчання.	75
Шевчук О.А. Дотримання стилю здорового способу життя як передумова успішної соціалізації студентської молоді.	78
Гураль У.М. Практичні методи формування в молодших спеціалістів комерційних коледжів конфліктологічної компетентності у розв’язанні професійних конфліктів.	84
Фрідріх А.В. Формування у майбутніх фахівців національної самосвідомості.	87
Волошко Г.В. Підготовка майбутніх робітників соціальної сфери до створення профілактичної соціальної реклами.	89
Степанова О.І. Особливості мовленнєвого спілкування педагогів дошкільних навчальних закладів з дітьми, які мають різні освітні можливості.	93
Бісовецька Л.А. Проблема формування особистості школяра на сучасному етапі розвитку освіти.	96
Косарєва Г.М. Виявлення структури толерантного ставлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до дітей з особливими потребами.	99
Галатюк М.Ю., Галатюк В.М. Управління розвитком індивідуальних здібностей та самореалізації учнів загальноосвітніх навчальних закладів.	103
Падалка О.І. Взаємини дітей дошкільного віку з різними освітніми можливостями у процесі спільного навчання.	107
Грицюта О.Ф. Психолого-педагогічні особливості подолання стресу, психічної травми та посттравматичного синдрому в постраждалих від військових дій.	110
Малафійк І.В., Кривко М.П. Єдність управлінського та дидактичного циклів як основа формування суб’єкта навчального пізнання.	113
Міщук Н.Й., Степанюк А.В. Моделювання природничо-наукової освіти школярів на основі інтеграційного підходу.	116
Семенов О.С. Методологічні та практико-нормативні засади функціонування змісту діяльності позашкільного навчального закладу.	119
Янцур М.С. Теоретичні засади методичної підготовки майбутніх вчителів технології.	124

Штельмах Г.Б. Концепція особистісно діяльній освіти у професійній підготовці вчителів іноземної мови.	129
Сингаївський Д.В., Савельєв М.Г. Ефективність проектно-технологічної підготовки фахівців у системі “Коледж – Університет”.	133
Косарева О.І. Психологічні особливості навчання і виховання дітей з різними освітніми потребами (на прикладі дітей з раннім дитячим аутизмом).	135
Федорова М.А. Психологічні основи виховання моральних цінностей особистості.	138
Смолюк С.В. Перспективи проектування розвивального освітнього середовища сучасної початкової школи.	141
Янциур Л.А. Особливості методики проведення занять з образотворчої діяльності у групах із змішаним віковим складом.	144
Коваль В.В., Коваль В.В. Професійно-прикладна фізична підготовка учнів профтехучилищ: історичний досвід і сучасні умови використання.	149
Шевців З.М. Теоретичні основи інклюзивної педагогіки.	152
Осіпчук Н.В. Європейський контекст вивчення іноземної мови у вищій школі.	155
Павленко А.С. Управління процесом виховання в загальноосвітніх навчальних закладах.	158
Кострубань Р.В. Необхідність впровадження в навчальний процес структурної моделі для формування толерантності студентів педагогічних коледжів.	161
Філоненко Р.С. Історія розвитку та сучасний стан управління освітою.	164
Шроль Т.С. Змішане навчання як нова форма організації ІКТ-освіти.	166
Відомості про авторів.	171